

Lucia-dagurin var í gjár — verður eisini hildin í Føroyum

Dagurin í gjár, 13. desember, ber navnið Luciadagurin uppkallaður eftir halgimenninum Lucia, ið doyði sum pinslaváttur uml. ár 300 í Syracus.

Tað finnast tvær sagnir um hana.

Hin fyrri sigur frá, at Lucia hoyrði til tey ríku í samfelagnum og var kristin. Mamma hennara gjørdist eina ferðina álvarsliga sjúk, Lucia bað Guð bjarga henni, og í gleði um at verða bøn-hoyrd, gav Lucia allar ognir sínar til tey fátaðu. Hon var trúlovað, og tá drongur hennara frætti hetta, gjørdist hann so vreiður, at hann ákærði hana sum kristna fyrri myndugleikunum. Lucia varð dømd at fara í skókhús, men hon kundi ikki vikast av staðnum, so varð brenni laðað upp um hana, olja helt útyvir, og eldur settur á, men Lucia fekk onki mein. At enda varð hon dripin við svørði.

Seinna frásøgnin stavar óivað frá, at navn hennara av misgávm varð sett í samband við latinska lux = ljós, og hon ljóðar so-leiðis:

Hon var nunna, sum ein

fúrsti girnaðist, tí hon hevði so avbera vøkur eygu. Lucia stakk eygu síni út og lat tey bera fúrstanum á einum fati. Fúrstin gjørdist kristin av hesum, og tá Lucia á knæunum bað til Guðs, fekk hon eygu síni aftur. Listarverkini í miðöldini vísa Luciu berandi eygu síni á einum fati ella á eini bók ella við eini brennandi lampu í hondini.

Í Norðanlondum hevur Lucia-dagurin verið kendur gjøgnum öldir, og hóast meinigheitirnar mega hava havt kunnleika frá prestunum um Luciu og halgidag hennara, so sæst onki samband millum haldið av degnum og Luciu sjálva.

Stytsti dagur

Hin 13. desember var eftir gamla kalendaranum (julianska) roknaður fyrri stytsti dagur og sostatt var náttin millum 12. og 13. longsta náttin. Til hesa var nógv pátrúgv knýtt, t.d. var »Lussináttin« hildin at vera ræðulig í Noreg, tey trúðu, at andarnir hjá teimum deyðu »asgárds-

rejen« leikaðu leysir hesa nátt, tí máttu øll og alt haldað inni.

Í Svøríki var har afturimóti Lucia-hald við ljósi, sangi og veitslum. Millum kl. 1 og 4 um morgunin kom vakrasta gentan í húsinum í hvítum, stívaðum kjóla, á høvðinum ein krans av tyttuberum, har 9 ljós brendu, og vakti húsfólkið, syngjandi eina visu, sum er gloymd, og gav teimum »gløgg« ella kaffi við »dypebrød«.

Eisini í svensku skúlnum varð dagurin hátíðarhildin sum veitsla við skreytljósum, sangi, tónleiki og roðum, úti í býunum gingu skúladreingir og sungu og í øllum húsum vóru ljós tendrað í hópatali.

Í Danmark varð Lucia-náttin nýtt til at siggja inn í framtíðina. Vildi eingenta vita, hvørjum hon skuldi giftast við, skuldi hon hesa nátt, einsamøll í kamari sínum, við einum ljósi í hvørjari hond, stilla seg frammanfyri spegil ella rút og siga hetta ørindi:

Lucia! Du blide skal fly mig at vide. Hvis dug jeg skal brede, hvis seng jeg skal rede, hvis kærest jeg skal være hvis barn jeg skal bære. Hvis arm jeg skal sove i.

Og so skuldi hon siggja andlitð á framtíðar manni sínum.

At Lucia-dagurin fekk serligan týðning í Norðanlondum, er at hann sum

stytsti dagur varð knýttur at sólsetðuni.

Nútiðar Lucia-veitslan

Hóast Lucia-haldið í vissum ørtum av Svøríki hevur hildið seg niður gjøgnum öldirnar, so hevur nýmótans Lucia-veitslan veikar røtur í fortíðini. Eitt dagblað í Stockholm fór seinast í 20'um í herferð at fáa til livs aftur Lucia-siðirnar. Frá hesum stavar seg skrudgongan við Lucia-brúðrini við ljós á hár og ternunum við kertuljósum. Í árunum aftaná seinna heimsbardaga varð siðurin við Lucia-haldinum algongdur í Danmark og haðani kom hann til okkara.

Fyrsta Lucia-haldið her hjá okkum hevur vist verið í Dronning Alexandines Hospital í Havnini, har sjúkrasystanæmingar gingu Lucia hvønn jólamorgun.

Siðan byrjaðu skótar, ungmannafeløg, kvinnufeløg og skúlar at hava Lucia-veitslur ella Lucia-gongd.

Til eina Luciu-veitslu í K.F.U.K. í Havn umsetti Mourntius Viðstein, sáli, Lucia-singin, tað eru 3 ørindi, men vit høvdu bert tey tvey:

Kovandi svørt er nátt Lurta hoyr sangin Missir tú mál og mátt Ljóð sum av veingjum Tá inn um dynnar vár Stigur við ljós á hár Sankta Lucia.

Náttin hon liður myrk Stilli um tón og garð Alt liggur deytt og myrkt Skuggar um djúpan dal Tá inn um húsaðátt Stigur á hesi nátt Sankta Lucia.

Um Lucia-haldið her á landi kann sigast, at tað er ein litil boðberi um tað einasta sanna ljósið, sum kom inn í heimin jólanátt.

j.h.

Óli í Aarstovu

Um Óli Breckmann lovar onga lygn at siga um okkum, skulu vit eisini lova ongan sannleika at siga um hann.

— * —

Uppskot mitt til nýtt navn hjá SMS-Superland: SMS-Óyðiland.

Burturstødd
hátíðardagin

hví ikki í
ISANSKARDI?

TLF. 61004
3811 SANDUR

OPID ALT ARIQ

útvarp

føroya

Umframt festu sendingarnar:
07.15: Veðurtíðindi
07.17: Morgunlestur
07.30: Veðurtíðindi og tíðindi
07.35: Tónleikur
08.00: Veðurtíðindi og tíðindi
08.05: Lurtararnir og vit spæla grammofon
09.00: Veðurtíðindi og tíðindi
09.05: Morgunlestur
12.00: Middagskonsert
12.20: Veðurtíðindi og tíðindi
12.32: Døgurðatónleikur
12.50: Veðurtíðindi
12.51: Tónleikur
18.30: Veðurtíðindi og tíðindi

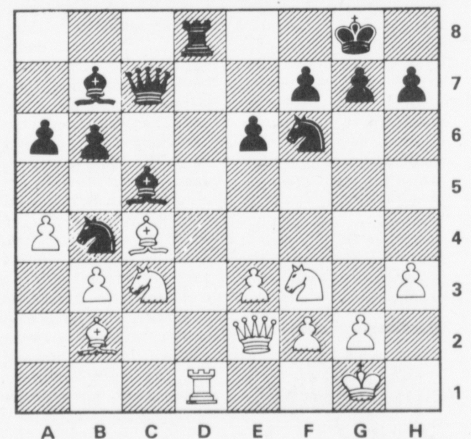
Mikudagin 14.
08.05: Enskt 5.
12. sending

13.00: Kvøðuljómar til sjófólkið
18.42: Barnaútvarpið
19.15: Kvæði og dansur: Ólúvukvæði 3. partur. Herluf Berthelsen greiðir frá. Ebbe Skammelsøn. Dansur í Gøtu
20.00: Veðurtíðindi og tíðindi
20.10: Grammofongestur á Bryggjubakka Pauli Hansen. 4. og seinasta sending
20.40: Enskt 5 12. partur
21.00: Veðurtíðindi

Hósdagin 15.

18.42: Læknin hevur orðið
19.00: Hin nýggi Bør Børsson. 28. partur av framhaldssøguni eftir Johan Falkberget. Marius Johannesen umsetir og lesur
19.30: Poppur
20.00: Búnaðartátturin
20.20: Tónleikur úr Salzburg II Janus Mohr
21.00: Veðurtíðindi og tíðindi

BLAÐTALVIÐ

Hvítur
Andrias Ziska

Svartur
Luitjen Apol

17.

R a8—d8